

Slovo k povzbuzení na čtvrtek 28. května 2020 ...
Biblická čtení: Sk 22,30; 23,6-11; Ž 16; Jan 17,20-26

Milé sestry, milí bratři,

v četbě Skutků jsme oproti včerejšímu úryvku „poskočili“ o dvě kapitoly. Včera jsme apoštola Pavla opustili ve chvíli, kdy se při zpáteční cestě ze své třetí velké misijní cesty zastavil v Milétu, starověkém maloasijském přístavu v ústí řeky Meandros, nedaleko Efezu. Tam se dojemně rozloučil s představenými efezské církevní obce, pro které poslal, aby jim předal svá závěrečná povzbuzení a ponaučení a také jim sdělil, že se na této zemi už nikdy neshledají. Pak odcestoval do Jeruzaléma.

Tam se jeho spor s židy, zejména se saducei a farizei, ale i s některými judaizujícími křesťany, stále více vyostřuje. Apoštol Pavel je obviňován především z toho, že nedodrží Zákona tím, že ignoruje předpisy rituální části Tóry, a že k podobnému jednání vede i druhé. Vše ústí až k lynčování, kterému musí zabránit nakonec římský tribun se svými vojáky. Ten Pavla davu vytrhne, dá jej spoutat a odvede do vězení, chce ho dát bičovat. V tu chvíli Pavel vyjeví, že je od narození římským občanem. Toho se tribun pochopitelně musí uleknout a podle této skutečnosti také náležitě začít jednat: Římský občan podléhající římskému právu nemůže být trestán bez soudu a už vůbec ne jen tak mučen, má svá práva, je občanem impéria, nikoli jen příslušníkem podmaněného národa, má právo se odvolat k císaři. A to je právě moment, ve kterém začíná dnešní úryvek.

Jsme již v roce 58, jsme v Jeruzalémě, někdy kolem svátku Letnic. Římský tribun, který Pavla vysvobodil i zavřel zároveň, jej nakonec nechává předvést před veleradu, aby sám lépe porozuměl sporu, o který vlastně mezi apoštolem a židy jde. Nastane hádka mezi dvěma hlavními křídly velerady, mezi saducei (mezi ně patří velekněží) a farizei (mezi nimi jsou zase mnozí učitelé Zákona). Jednalo se o vzkříšení mrtvých. V této otázce saduceové zastávali starší, ještě méně rozvinuté formy židovské víry: Nevěřili v posmrtný život, k tomu Izrael dospěl až během staletí, stejně tak nevěřili ani v existenci andělů. Hádka však nikam nevede, Pavel musí být Římány vyveden ven a je znovu vsazen do vězení. A v noci se mu zjevuje sám Pán, tedy Pán Ježíš („Pán“, *Kyrios*, je jedním z nejdůležitějších biblických christologických titulů, označení Ježíše Krista, je vyznáním, kým Kristus je: Božím Synem) s krásným povzbuzením: „Neztrácej odvahu! Jako jsi o mně vydával svědectví v Jeruzalémě, tak musíš vydávat svědectví také v Římě.“

Jsou to Boží slova, slova Pána Ježíše zaznívající do počátku Pavlova dlouhého a útrpného pobytu v různých vězeních. V nich, počínaje touto chvílí, už víceméně stráví zbytek svého pozemského putování: Nejprve v Jeruzalémě, pak delší dobu v pevnosti v Cézareji, aby se nakonec – odvolaje se k císaři – přesunul do Říma. Tam se jeho vězení sice změní spíše v jakési „domácí vězení“, snad i s určitou svobodou pohybu. V hlavním městě impéria ale nakonec pro svou víru v Krista prolije svou krev, najde svou mučednickou smrt, a to nejspíš v roce 67 (podle starobylé tradice je s'at, nedaleko Via Ostiense, na místě dnešního opatství Tre fontane, „Tři prameny“, podle pramenů, které měly vytrysknout na třech místech, kde se apoštolova ze špalku se skutálejší hlava dotkla země), aby se právě z Říma, od hrobů apoštolů, šířilo zvěstování evangelia do celého světa.

Pán Ježíš hned na samém začátku této poslední, nakonec nějakých téměř deset roků nakonec trvající etapy apoštolova pozemského putování slibuje, že po celou dobu s Pavlem zůstane a bude. Že mu bude dávat svou sílu, svou pomoc, aby mohl i ve vězení a na všech místech vydávat svědectví evangelium o Boží milosti. Pavel tak bude moci pokračovat v úkolu, který se stal jediným smyslem a náplní jeho životního běhu. Bude hlásat evangelium životem i slovem, ústně i písemně, mimo jiné napíše další své krásné novozákonné listy (tzv. „listy z vězení“), které se stanou také součástí Božího slova.

Biblická svědectví jsou vždy Bohem inspirovanými svědectvími o událostech, které se staly. Zároveň inspirovaně promlouvají i k nám, jsou vzorem Božího přicházení k nám, jsou prototypem událostí, které se mají stále dít. Nejinak je tomu i u dnešního novozákonního úryvku. Je svědectvím Kristova zaslíbení, které zaznělo uším Pavlovy duše v roce 58 na začátku jeho věznění v Jeruzalémě. Zároveň je svědectvím, vzorem podobného zaslíbení Pána Ježíše, které se má rozeznít i v naší duši, v našem vlastním nitru, kdykoli se naše životní situace začne aspoň nějak podobat té Pavlově: Na začátku každého našeho vězení, ať je jím cokoli, na začátku každého našeho omezení svobody, ať je způsobeno, čím je způsobeno. Pán Ježíš nás právě v těchto situacích a prostředích nechce opustit, jako neopustil ani svatého Pavla, chce i nás o své blízkosti a pomoci ujistit. Není totiž situace, v níž by Pán Ježíš s námi nechtěl být a nebyl, a ani neexistuje situace a prostředí, ani místo, v nichž by nebylo možné žít podle evangelia, zvěstovat Krista a vydávat tak svědectví evangeliu o Boží milosti.

A to je velká útěcha i poslání zároveň. Pro nás pro všechny, bez výjimky. Vždyť do nějakých forem vězení, vnějšího i vnitřního, se přeci můžeme dostat a leckdy i dostáváme i my všichni. Stejně tak všichni někdy ztrácíme větší či menší míru své svobody, a to nejen té vnější, ale někdy i té vnitřní, ať už zaviněně či nezaviněně.

Do takovýchto různých forem a intenzit vězení a ale také nesvobod nás přeci zavírají třeba naše nemoci, tělesné a zvláště duševní, pokud na někoho dolehnou. Anebo různá naše omezení, naše handicap, anebo třeba zklamání a hlavně různá trápení tolikerého druhu. Podobně nás postupně znesvobodňuje i naše stárnutí a s ním stále více se zužující svět konkrétních pozemských možností. Leckterý mezilidský vztah se může stát pro někoho z účastníků stále větším sevřením a vězením. Svírat někoho mohou třeba i jeho různé povinnosti a závazky, některé radostně, jiné bolestně. Bolest často uzavírá člověka do něj samého. Zároveň nás nějak svírají naše vlastní slabosti, hříchy, vzpomínky na hříchy, výčitky svědomí, naše vlastní minulost nebo dokonce budoucnost, strach z ní. Navíc není leckdy až tak úplně neskutečné se dostat i do vězení skutečného (a to zatím nejsme v žádné situaci pronásledovaných křesťanů, vězení a ztrát svobod pro naši víru) či upadnout do nějaké jiné ztráty svobody. A koneckonců i karanténa v souvislosti s pandemií koronaviru bezpochyby takovým určitým vězením a ztrátou svobod byla (dokonce i právně) a pro mnohé lidi na světě i nadále nějak je. Dlouhodobé či krátkodobé důsledky karantény a s nimi spojeného ekonomického útlumu a propadu tísní a budou ještě svírat mnohé. A tak dále.

Je tedy mnoho toho, co nás více nebo méně, zevnitř anebo zvenčí nějak uvěznuje či znesvobodňuje, svírá. Jistěže takováto vězení a znesvobodnění jsou zcela různého druhu, zcela různého původu i velmi různé intenzity. Každé z nich tak vyžaduje jiný náš postoj, úplně jiný způsob řešení. Z některých sevření a vězení se je třeba aktivně vymanit a osvobodit, sebe i druhé, něco s nimi s Boží pomocí činit, jiná je nutné prostě přijmout jako neměnný fakt. Jedno je všem jim ale společné, je jejich společným nebezpečím: Mohou nás přivést k malomyslnosti, ke ztrátě chuti se nadále o něco dobrého snažit, dokonce i chuti dále žít, následovat Pána a zvěstovat a předávat víru v něj. Dnes bychom řekli: Mohou nás přivést ke skutečně hluboké depresi (ostatně slovo „deprese“ neznamená nic jiného než právě „sevření“, „stísnění“ či ještě lépe „stlačení“).

A právě proto je dobré toto dnešní Ježíšovo zaslíbení zaslechnout, díky zaslechnutí otevřít svá srdce jeho přítomnosti a Boží pomoci. Je dobré si Kristova Boží slova zapamatovat, protože další vězení a nesvobody v našich životech bezpochyby přijdou. V každém případě i vězení nejposlednější: vězení umírání, sevření smrtí. Možná přijdou i další vězení v souvislosti s příštími vlnami pandemie, přijde-li ona. Či cokoli jiného, nevíme. Všechna tato vězení se však mají stát cestou ke skutečné svobodě v Pánu, v posledku ke vzkříšení z mrtvých. Proto i nás Pán ujišťuje podobně jako Pavla: „Neztrácej odvahu!“. Anebo jako apoštol: „Ve světě máte jen trápení, ale nebojte se, já jsem přemohl svět.“

A to je opravdu slovo k povzbuzení, Ježíšovo Boží slovo...